

SENÁT
PARLAMENTU
ČESKÉ REPUBLIKY

PROBLÉMY SOUČASNÉ SPOLEČNOSTI OČIMA MLADÝCH LIDÍ

Dílna lidskosti a demokracie? Obraz školy očima mládeže

Klára Šed'ová

6. 5. 2025

Není jeden obraz školy

- Škola je nenáviděná i milovaná.
- Škola je vnímaná jako nezbytná i neužitečná.
- Jako nástroj osobního úspěchu i jako dílna společenské koheze.
- Jako příležitost k rozvoji i jako nuda a ubíjení potenciálu.

Není jeden obraz školy: Škola milovaná

Mám pocit, že škola mě **vyloženě rozvíjí**, **chodím do ní rád** a rád se dozvídám nové věci a přijde mně, že mě připravuje na život. Vždycky, když se dozvím něco nového, tak mě to **posouvá někam dál**. A škola specificky mně přijde ještě super v tom, že se tam člověk **potkává s lidmi**, potkává se se spolužáky a poznává nové lidi. A dál vzdělávání všeobecně člověka rozvíjí, a tak nějak mu to pomáhá nespadnout do úplně cyklu nějaké beznadějné rutiny, kdy přesně vím, co se stane. Protože vždycky, jak se člověk učí a jak se vzdělává, tak vždycky je tam něco nového, protože nedělá pořád to stejné. A **líbí se mi to tak**.

(Viktor, gymnazista 17 let)

Není jeden obraz školy: Škola nenáviděná

Neučili **nic, co by bylo zajímavé nebo užitečné**. Kvůli toho, že tam nebylo nic užitečného ani zábavného a ještě to vyučovali lidi, kteří vypadali, že je to absolutně **nebaví**. Tak kvůli toho jsem si vytvořil nějaký svůj osobní **problém** a začal jsem školu **nenávidět**.

(Šimon, absolvent SOŠ, 19 let)

Vnímaná důležitost vzdělání a školy

- Ačkoli se participantů liší ve svém vztahu ke škole, téměř všichni se domnívají, že vzdělání je pro jejich život důležité.
- Většina participantů rovněž nezpochybňuje roli školy, domnívají se, že je klíčová pro jejich budoucnost.
- Při detailnějším pohledu se ukážou velmi různorodá pojetí:
  - utilitarismus versus ohled na obecné hodnoty
  - individualismus versus důraz na společenskou dimenzi

Vzdělání je pojistka demokracie a kultivuje porozumění světu

Myslíš si, že je pro tvůj život důležité vzdělání?

Ano, myslím si, že **nejenom pro můj život**, ale **díky vzdělání máme tu demokracii** nebo tak, že kdyby nebylo to vzdělání, tak třeba ta demokracie se tady neudrží. A to si myslím, že je fakt fajn.

Proč kromě tohohle je ještě pro tebe důležité třeba to vzdělání?

Tak člověk získá takovej **všeobecněj přehled**, nahlédnutí do každého odvětví v tom životě, že víc tomu pak **rozumíme**, než když se nevzděláváme.

(Aleš, 18, gymnazista)

Skrze odborné vědomosti můžu prospět lidem

Myslíš si, že je pro tvůj život důležité vzdělání?

Myslím si, že určitě je pro můj život důležité vzdělání.

A proč?

Myslím, no tak myslím si, že už jenom jako skrz to, že jsem se jakoby vydala dráhou zdravotní sestry, tak nechci někoho úplně zabít tím, že jako udělám nějakou blbost a zároveň i jako **ráda těm lidem poradím**, když vím něco jako víc než oni, že jo a prostě **pomůžu jim nějak**.

Jo jo jo.

Tím, jakože já **jsem vzdělaná, něco vím**.

(Žaneta, 19, studentka SOŠ)

Vzdělání přináší zajištění

Myslíš si, že je pro tebe důležité vzdělání, pro tvůj život?

Ano, je.

A proč?

Abych se dostala tam, kam chci. Mít **lepší platovou příčku** a **dosáhnout** toho, co chci **vybudovat** za **svůj život**.

(Daniela, 24, absolventka SOŠ)

Co chtějí mladí lidé ve škole změnit?

- Mírný pokrok v mezích oficiálních strategií
- Didaktická modernizace: integrované kurikulum, badatelské metody, kolaborativní výuka
- Více praktických obsahů: finanční gramotnost, duševní zdraví, AI a digitální gramotnost
- Více kritického myšlení, diskuse, přemýšlení o současnosti

Didaktická modernizace

Já už jsem se někdy pohrával s takovou jinou myšlenkou. Jo, a to to bych chtělo **překopat úplně všechno**. Mně se strašně líbí systém, který mají v jiných evropských zemích, a to je ten, že oni na těch školách **nemají úplně rozdělené ty předměty**, jak je máme my jo do jako zeměpis biologie. Jako dějepis a tak, ale mě se strašně líbilo, kdyby to bylo do takových větších skupin třeba jako **humanitní vědy** a pro mě třeba představa toho, že já bych se učil jako dějiny a do toho bych se ještě učil jako, co se dělo v literatuře v tom období, co se dělo v umění v té v tom období teďka do toho třeba i trochu toho zeměpisu, jak se jako vyvíjely ty mapy těch zemí.

(Havel, 17, gymnazista)

Užitečné obsahy

Hlavně že mě naučila škola základy. Ale mně přijde, že třeba **neřešíme ekonomiku** a takový ty různý, co **budeme fakt potřebovat**. Něco jako je **ekonomika a podnikání, finance** a takhle, že to nějak neřešíme, že se to ani nějak neučí. Podle mě to jsou myslím blbosti, co nás tam teďka učí. Okay, tak stačí říct ty mamuty, pravěky a takhle, ale neřešit nějaký ty Karly IV. a ty Ferdinandy a ty války různý, prostě hrůza. To bych úplně zrušil a místo toho bych dal nějaký ty finance a takhle, to vzdělávání.

(David, 15, žák ZŠ)

Přemýšlení o současnosti

Myslím si, že **problémem je rozdělení společnosti**. A ta velká **radikalizace**, co teďka tak asi nejvíc vnímám. Přijde mi, že jsou ty lidi prostě naštvaní, že tady máme všechno drahý, máme nějakou bytovou krizi. Já tomu rozumím. Zároveň mi přijde, že nevidí dál než na špičku nosu, takže to všechno berou hrozně s horkou hlavou.

A dalo by se podle tebe najít nějaké řešení nebo co si myslíš, že by pomohlo?

Určitě ty lidi víc dovzdělat v tomhle. Aby o tom byla **diskuse ve školách**. Tam se prostě bere občanka, jedna vyučovací hodina týdně, vezmou se tam nějaký základy, ale reálně o tom nikdo prostě nemluví. **Naučí se teorie, ale vlastně se nemluví pak o realitě.**

(Dorota, 22, absolventka SOŠ)

Škola jako dílna lidskosti a demokracie?

- Participant si příliš nestěžují na well-being ve škole.
- Pokud školu kritizují, potom proto, že je nudná, únavná, cítí se přehlčeni.
- Co je tematizováno, je míra, v níž škola vyžaduje / podporuje / utlumuje autentickou participaci.

Na autentickou participaci není čas

Když jsem se chtěla na **něco zeptat nebo něco dodat**, tak to jsem radši neřešila v hodině, ale **po hodině**.

Jo, okay. A proč?

Protože mnohdy ony ty učitelky to nechtěly slyšet během hodiny, že **ztrácíme čas**.

Takže ve výuce jste obecně nikdo nevyjadřoval postoje, názory ani nápady?

Jo. Protože nebyl čas. **Nebyl čas**.

(Daniela, 24, absolventka SOŠ)

Autentická participace není pro všechny

Když tak zpětně reflektují to, jak vnímám, že i když teda jako tyhle příležitosti debatovat, tak ty učitelé **nepovzbuzovali všechny, aby se vyjadřovali**, nebo měli tam nějaký jako oblíbenec, na který byli zvyklí, že prostě se hlásí a mluví a myslím, že to i nastalo nějak tu dynamiku té třídy, že někteří byli byli více jako **hlasití** a někteří jako víc **tiší**.

(Štěpánka, 25, absolventka Bc. studia)

Důvěra ve školu

OK, podle mě v nás by tu vůli o to zase nějak jako zajímat o svět mohla probouzet právě ta škola, která by nás nějak jako nutila kriticky přemýšlet. Třeba bychom mohli někde i jako rozebírat aktuální problémy. My to občas děláme v hodinách jako společenských věd, ale dalo by se to podle mě jako mnohem víc. Spojit do té výuky jako aktuální dění ve světě, jakože nějak rozebírat, debatovat o tom a tak. Takže podle mě ta škola by to v nás hodně mohla probudit, a pak už je to na nás.

(Havel, 17, gymnazista)

Škola nás nemůže naučit vše ...

Je něco, co ses ve škole nenaučila, ale teď víš, že je to potřeba, nebo budeš to třeba pro budoucí život nějak potřebovat a případně ses to musela naučit někde jinde, jsou nějaký takový věci?

Jo, určitě, ale řekla bych, že to ani od té školy jakoby občas nejde chtít nebo jako požadovat, že ta škola nás má naučit něco, co se **do života musíme naučit jako životem**. Člověk asi prostě některý věci nemůže, zase nemůže se jenom spolíhat na to, že mu to ten systém a ta škola nějak dá, ale **musí do toho i investovat**. Takže bohužel i bohudík, jako **je to na nás**. Jsme svéprávní, že jo, ale nemůžeme se úplně spolíhat na to, že z té školy prostě vyjdeme a budem úplně připraveni na všechno. No, to ne.

(Agáta, 23, absolventka Bc. studia)

... ale kam se obrátíme?

Jsou nějaký věci, který tě ta škola prostě nenaučila, ale ty jsi je pro život potřeboval nebo tě ani třeba neučí teďka?

Jo a toho je hrozně moc. To podle mě nejde všechno naučit. **To člověk se musí naučit sám.** To nejde, aby člověk dostal všechno naservírovaný, a já si stejně myslím, že ta škola tě stejně nic nenaučí, vlastně ti učitelé tam jsou, ale ty se to musíš naučit sám.

Jo, jasně. A když třeba potom ses učil nějaký věci do života, když to tak řeknu, tak kde bys řekl, že nejčastěji ses je učil, z čeho nejvíc čerpáš potom mimo tu školu třeba?

Jsou lidi, co zveřejňují **přednášky vysoké kvality na internetu**, který jsou veřejný a dostupný všem. A celou střední jsem koukal na, teďka nevím, **jaká škola to zveřejnila**, ale myslím, že nějaká vysoká škola v Torontu zveřejnila všechny přednášky od **Jordana Petersona**.

(Dorian, 24, student Mgr. studia)

Závěr

- Ačkoli mladí lidé mají ke škole velmi různorodý emocionální vztah, málokdo zpochybňuje její důležitost.
- Nápady mladých lidí na změny ve škole nejsou revoluční, jsou v souladu s oficiální modernizační agendou.
- Škola je silnou institucí, mladí lidé jí přiřítají mnoho funkcí, identifikují její roli při řešení řady společenských problémů, které vnímají.
- Jaké efekty může mít pocit, že nelze autenticky participovat?

Závěr

- Mladí lidé vidí vzdělanost jako silnou hodnotu. Chtějí se vzdělávat a rozšiřovat své znalosti.
- Mladí lidé počítají s tím, že mnohé obsahy důležité pro život si musí osvojit mimo školu. To otevírá cestu pro „necertifikované“ vlivy.
- Je třeba znovu promýšlet poslání a odpovědnost školy?
- Jde o místo, kde je možné působit na všechny v nejvíce senzitivním období života.

S PODPOROU

**NÁRODNÍ
PLÁN OBNOVY**

**Financováno
Evropskou unií**
NextGenerationEU